Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

Leerjaar 4 (2026 - 2027) **Bovenbouw VMBO TL**

Van Haestrecht College
Vossenbergselaan 8, 5171 CC, KAATSHEUVEL, Noord-Brabant

Inhoudsopgave

Vakken

Aardrijkskunde 1
Beeldend -tekenen 4
Biologie 8
Duits 13
Economie 17
Engels 20
Geschiedenis 23
Lichamelijke opvoeding 25
Maatschappijleer 29
Natuur- en scheikunde 1 32
Nederlands 36
Rekenen 39
Wiskunde 42

Bijlagen

Bijlage 1 — Gebruikte eindtermen 45
Bijlage 2 — Toegestane hulpmiddelen 76

Aardrijkskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Aardrijkskunde die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Weer en Klimaat	Schriftelijk examen	SE-week 1	15.0%
SE02	Bevolking en ruimte	Praktische opdracht	Periode 2	15.0%
SE03	Water	Schriftelijk examen	SE-week 2	15.0%
SE04	Onderzoek in de eigen omgeving	Praktische opdracht	P2	5.0%
Totale weging dit jaar				**50.0%**

Aardrijkskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - Weer en Klimaat

SE-week 1 | Centraal examen (CE) | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt:
- weer en klimaat, klimaatveranderingen en klimaatbeleid van Nederland en Spanje beschrijven en verklaren en de situatie in beide landen vergelijken;
- weer en klimaat, klimaatveranderingen en klimaatbeleid van de Verenigde Staten beschrijven en vergelijken;
- het voorkomen van extreme weersomstandigheden in de Verenigde Staten beschrijven en verklaren en maatregelen om de gevolgen hiervan te beperken beschrijven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

AK/V/1 | AK/V/8 | AK/K/3/3.1 | AK/K/3/3.1.1b | AK/K/3/3c | AK/K/3/3d | AK/K/3/3f | AK/K/4/5 | AK/K/4/6

WEEGFACTOR
15.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

SE02 - Bevolking en ruimte

Periode 2 | Centraal examen (CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt:
- de bevolkingsontwikkeling en het ruimtegebruik in Nederland en Duitsland beschrijven en verklaren en de situatie in beide landen vergelijken;
de bevolkingsontwikkeling en het ruimtegebruik in China beschrijven en verklaren;
- de ruimtelijke ontwikkeling van megasteden in China beschrijven en verklaren en maatregelen ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit beschrijven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

AK/K/1 | AK/V/5 | AK/V/8 | AK/K/3/3.1 | AK/K/3/3.1.1b | AK/K/3/3c | AK/K/3/3d | AK/K/3/3f | AK/K/8/17 | AK/K/8/18

WEEGFACTOR
15.0%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Verslag (VS)

TIJDSDUUR
10 uren

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

Aardrijkskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE03 - Water

SE-week 2 | Centraal examen (CE) | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt:
- de herkomst, het voorkomen, de kwaliteit en het gebruik van water in Nederland beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van water en de effecten ervan beschrijven;
- de herkomst, het voorkomen, de kwaliteit en het gebruik van water in China en het Midden-Oosten beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van water en de effecten ervan beschrijven en de situatie in beide gebieden vergelijken;
- de waterhuishouding in China en het Midden-Oosten beschrijven en maatregelen ter verbetering beschrijven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

AK/V/3 | AK/V/8 | AK/K/3/3.1 | AK/K/3/3.1.1b | AK/K/3/3c | AK/K/3/3d | AK/K/3/3f | AK/K/6/11 | AK/K/6/12

WEEGFACTOR
15.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

P2 | Centraal examen (CE) | Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt:
- het weer en klimaat in de eigen regio beschrijven en verklaren;
- de bevolkingsontwikkeling en het ruimtegebruik in de eigen regio beschrijven en verklaren;
- het gebruik van water in de eigen regio beschrijven en verklaren en maatregelen voor duurzamer gebruik van water beschrijven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

AK/K/3 | AK/K/4/4 | AK/K/6/10 | AK/K/8/16

WEEGFACTOR
5.0%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Verslag (VS)

TIJDSDUUR
6 uren

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

Beeldend -tekenen / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Beeldend -tekenen die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Praktische Opdracht De Stad	Praktische opdracht	Periode 1	20.0%
SE02	Kunstbeschouwing De Stad	Schriftelijk examen	SE-week 1	10.0%
SE03	Praktische Opdracht Macht of Reizen	Praktische opdracht	Periode 2	20.0%
SE04	Kunstbeschouwing Macht en Reizen	Schriftelijk examen	SE-week 2	10.0%
SE05	Praktische Opdracht Eigen Thema	Praktische opdracht	Periode 2	10.0%
Totale weging dit jaar				**70.0%**

Beeldend -tekenen / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - Praktische Opdracht De Stad

Periode 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Praktische opdracht met proces en product binnen het thema De Stad.
De opdracht bestaat uit:
1. Voorbereiden; bedenken, schetsen, proefjes etc.
2. Vaststellen ontwerp; keuzes maken na voorbereiding.
3. Uitvoeren werkstuk; schetsen uitwerken in definitief werkstuk.
4. Beoordelen en evalueren.
5. Presenteren.

De opdracht en de eisen waar je werk aan moet voldoen kun je terug vinden in je werkboek en Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BV/K/1 BV/K/2 BV/K/4 BV/K/5 BV/K/6 BV/K/7 BV/V/2 BV/V/3 BV/V/1/11 BV/V/1/12 BV/V/1/13 BV/V/1/14

WEEGFACTOR
20.0%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Overig (OV)

TIJDSDUUR
720 minuten

SE02 - Kunstbeschouwing De Stad

SE-week 1 Centraal examen (CE) Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Kunstbeschouwelijke theorie toets met als thema De Stad. Aspecten van de voorstelling, aspecten van de vormgeving en bijbehorende kunstbegrippen binnen een kunstbeschouwelijke toets kunnen benoemen/ verklaren/ uitleggen.
De te leren begrippen en uitleg over de aspecten van de voorstelling en vormgeving zijn terug te vinden in Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BV/K/3 BV/K/8

WEEGFACTOR
10.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
Basispakket hulpmiddelen

Beeldend -tekenen / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Praktische opdracht met proces en product binnen het thema Macht of thema Reizen. De opdracht bestaat uit: 1. Voorbereiden; bedenken, schetsen, proefjes etc. Dit doe je voor beide thema's en na dit onderdeel maak je een keuze welk van de twee thema's je verder gaat uitwerken. 2. Vaststellen ontwerp; keuzes maken na voorbereiding. 3. Uitvoeren werkstuk; schetsen uitwerken in definitief werkstuk. 4. Beoordelen en evalueren. 5. Presenteren. De opdracht en de eisen waar je werk aan moet voldoen kun je terug vinden in je werkboek en Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BV/K/1 BV/K/2 BV/K/4 BV/K/5 BV/K/6 BV/K/7 BV/V/2 BV/V/3 BV/V/1/11 BV/V/1/12 BV/V/1/13 BV/V/1/14

WEEGFACTOR

20.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

720 minuten

SE04 - Kunstbeschouwing Macht en Reizen

SE-week 2 | Centraal examen (CE) | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Kunstbeschouwelijke theorie toets met als thema Macht en thema Reizen. Aspecten van de voorstelling, aspecten van de vormgeving en bijbehorende kunstbegrippen binnen een kunstbeschouwelijke toets kunnen benoemen.
De te leren begrippen en uitleg over de aspecten van de voorstelling en vormgeving zijn terug te vinden in Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BV/K/3 BV/K/8

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

* Basispakket hulpmiddelen

Beeldend -tekenen / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Praktische opdracht met proces en product waarbij jouw kennis van de kunstbegrippen naar vorenkomt binnen een zelfgekozen thema. De opdracht bestaat uit: 1. Voorbereiden; bedenken, schetsen, proefjes etc. 2. Vaststellen ontwerp; keuzes maken na voorbereiding. 3. Uitvoeren werkstuk; schetsen uitwerken in definitief werkstuk. 4. Beoordelen en evalueren. 5. Presenteren. De opdracht en de eisen waar je werk aan moet voldoen kun je terug vinden in je werkboek en Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BV/K/1 BV/K/2 BV/K/3 BV/K/4 BV/K/5 BV/K/6 BV/K/7 BV/V/2 BV/V/3 BV/V/1/11 BV/V/1/12 BV/V/1/13 BV/V/1/14

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

720 minuten

Biologie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Biologie die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Excursie Beekse Bergen en wetenschappelijk verslag	Praktische opdracht	Periode 1	25.0%
SE02	Regeling en zintuigen	Schriftelijk examen	SE-week 1	12.5%
SE03	Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding	Schriftelijk examen	SE-week 2	12.5%
Totale weging dit jaar				**50.0%**

Biologie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - Excursie Beekse Bergen en wetenschappelijk verslag

Periode 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Ethologisch onderzoek, diepte onderzoek naar 5 dieren, werkstuk informatie over de opdracht staat in MS teams. De rubric wordt voor aanvang van de afnameperiode verstrekt via MS teams. Thema 6: ecologie & thema 8: gedrag worden als naslag werk gebruikt. Dit wordt gedaan in tweetallen en deels in de les voorbereid en uitgewerkt, de rest wordt thuis gedaan.

Indien de leerling geoorloofd afwezig is tijdens de excursie dan gaat de leerling op eigen gelegenheid naar de Beekse Bergen (kosten kunnen gedeclareerd worden op school met bon). En toont aan met bewijs dat dit bezoek daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BIO/K/1 BIO/K/2 BIO/K/3 BIO/V/3 BIO/V/4 BIO/V/2

WEEGFACTOR

25.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Verslag (VS)

TIJDSDUUR

12 uren

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

Biologie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE02 - Regeling en zintuigen

SE-week 1 | Centraal examen (CE) | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt:
- de rol en de werking van het zenuwstelsel, zintuigstelsel en hormoonstelsel toelichten
- beschrijven welke relatie er is tussen gedrag en inwendige en uitwendige prikkels

Waaruit en hoe leer je:
Boek 4a
- Thema 10 basisstof 1 t/m 6 incl. begrippenlijsten en oefentoetsen
- Thema 11 basisstof 1 t/m 6 incl. begrippenlijsten en oefentoetsen

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BIO/K/3 | BIO/K/11/16b

WEEGFACTOR
12.5%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
Basispakket hulpmiddelen

Biologie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding - Leerstofomschrijving

Je kunt:
- kenmerkende eigenschappen van cellen noemen, de samenstellende delen daarvan beschrijven en de meest voorkomende organisatieniveaus binnen organismen benoemen en beschrijven
- toelichten dat een organisme als een geheel beschouwd kan worden waarbij voor instandhouding en gezondheid van het organisme processen in onderlinge samenhang plaatsvinden
- beschrijven dat schimmels en bacteriën reducent en/of ziekteverwekker kunnen zijn, hoe ze verspreid kunnen worden, hoe ze voorkomen en bestreden kunnen worden en welke rol schimmels en bacteriën kunnen spelen bij biotechnologie
- toelichten hoe voedselbederf onder invloed van schimmels en bacteriën kan worden tegengegaan door de mens
- voorbeelden van klassieke en moderne vormen van biotechnologie beschrijven, waarmee voedingsstoffen en medicijnen worden verkregen en bewerkt
- de namen van organismen opzoeken en de delen waaruit ze zijn samengesteld
- de relaties noemen en toelichten die ze onderling en met hun omgeving hebben
- vorm, werking en functie van het verteringstelsel, bloedvatenstelsel, ademhalingsstelsel en uitscheidingsstelsel beschrijven
- hun onderlinge verband toelichten
- beschrijven welke relatie er is tussen gedrag en inwendige en uitwendige prikkels
- de manier waarop het lichaam zich beschermt tegen antigenen door middel van antistoffen beschrijven en toelichten hoe deze bescherming kunstmatig kan worden verhoogd

Waaruit en hoe leer je:
BVJ boek 4b:
- Thema 12: voeding en vertering, basisstof 1 t/m 6 incl. begrippenlijst
- Thema 13: transport en afweer, basisstof 1 t/m 7 incl. begrippenlijst
- Thema 14: gaswisseling en uitscheiding, basisstof 1 t/m 7 incl. begrippenlijst

Biologie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BIO/K/1 BIO/K/2 BIO/K/3 BIO/K/9 BIO/K/10 BIO/V/1 BIO/K/4/5b BIO/K/5/7 BIO/K/6/9b BIO/K/7/10a BIO/K/11/16b BIO/K/4/5a

WEEGFACTOR

12.5%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

100 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

* Basispakket hulpmiddelen
* Verklarende woordenboeken

Duits / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Duits die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Schrijfvaardigheid	Schriftelijk examen	SE-week 1	15.0%
SE02	Kijk- en luistervaardigheid	Digitaal examen	Periode 2	12.5%
SE03	Gespreksvaardigheid	Mondeling examen	SE-week 2	12.5%
Totale weging dit jaar				**40.0%**

Duits / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - Schrijfvaardigheid

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Puntsgewijs schrijven van een informele brief/email

De leerling kan:

- (persoonlijke) gegevens verstrekken
- een kort bedankje, groet, of goede wensen schriftelijke overbrengen
- een briefje schrijven om informatie te vragen of te geven, om verzoeken of voorstellen te doen of daarop te reageren, om gevoelens te uiten en ernaar te vragen
- op eenvoudig niveau briefconventies gebruiken

TOEGEKENDE EINDTERMEN

DU/K/2 DU/K/3 DU/K/7 DU/V/4

WEEGFACTOR

15.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Woordenboeken naar doeltaal**

Duits / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE02 - Kijk- en luistervaardigheid

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Kijk- en luistertoets, Digitaal

De leerling kan:

- aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte
- de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven
- de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

DU/K/2 DU/K/5

WEEGFACTOR

12.5%

TYPE TOETS

Digitaal examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

Duits / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE03 - Gespreksvaardigheid

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Eigen foto beschrijven + 1 thema naar keuze kunnen presenteren. De rubric zal in de les besproken worden en is ook in Teams te vinden.

De leerling kan:

- adequaat reageren in veel voorkomende sociale contacten, zoals begroeten.
- informatie geven en vragen.
- naar een mening/oordeel vragen en een mening/oordeel geven.
- uitdrukking geven aan en vragen naar (persoonlijke) gevoelens.
- een persoon, object of gebeurtenis, ook uit het verleden en in de toekomst beschrijven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

DU/K/1 DU/K/2 DU/K/3 DU/K/6

WEEGFACTOR

12.5%

TYPE TOETS

Mondeling examen

TOETSINGSVORM

Mondeling (MON)

TIJDSDUUR

15 minuten

Economie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Economie die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Hoofdstuk 1 tm Hoofdstuk 4	Schriftelijk examen	SE-week 1	33.33%
SE02	Hoofdstuk 5 tm Hoofdstuk 8	Schriftelijk examen	SE-week 2	33.33%
Totale weging dit jaar				**66.66%**

Economie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - Hoofdstuk 1 tm Hoofdstuk 4

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt uitleggen:
• welke soorten inkomen er zijn en waardoor koopgedrag verandert;
• hoe schaarste, keuzes maken, welvaart en welzijn met elkaar samenhangen;
• hoe prijzen, inflatie en rente werken en wat daarvan de gevolgen zijn;
• hoe je een budget maakt, spaart, leent en rekent met rente;
• hoe banken werken en waarom mensen beleggen of geld lenen;
• hoe bedrijven produceren, kosten berekenen en winst maken;
• hoe vraag en aanbod de prijs op een markt bepalen;
• welke soorten markten en concurrentie er zijn;
• waarom maatschappelijk verantwoord ondernemen belangrijk is;
• hoe de arbeidsmarkt werkt en welke vormen van werk en ondernemingen er zijn;
• waardoor werkloosheid ontstaat en hoe de overheid dit probeert te verminderen;
• welke invloed werk, inkomen en consumptie hebben op mensen, bedrijven en het milieu.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EC/K/1 EC/K/3 EC/K/4A EC/K/4B EC/K/5A EC/K/5B

WEEGFACTOR

33.33%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

120 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Periode 1

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

Economie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE02 - Hoofdstuk 5 tm Hoofdstuk 8

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je weet:

• wat collectieve goederen, marktwerking en de collectieve sector zijn
• het verschil tussen planeconomie, vrijemarkteconomie en sociale markteconomie
• wat de voor- en nadelen van privatisering zijn
• hoe de overheid gedrag en economie beïnvloedt
• wat sociale zekerheid, verzekeringen en de verzorgingsstaat zijn
• hoe de overheid inkomsten en uitgaven regelt
• hoe belastingen, loonheffing en inkomensherverdeling werken
• hoe je belastbaar inkomen en belasting berekent
• wat progressieve belasting, heffingskorting en vermogensbelasting zijn
• welke gevolgen vergrijzing heeft voor de AOW
• wat draagkracht-, profijt- en solidariteitsbeginsel betekenen
• waarom import, export en internationale handel belangrijk zijn
• hoe wisselkoersen, handel en protectie economieën beïnvloeden
• wat de rol is van de EU, EMU, euro, ECB en WTO
• waarom globalisering en handelsverdragen toenemen
• hoe landen internationaal concurreren
• hoe welvaart en inkomensverdeling worden gemeten
• welke kenmerken, oorzaken en gevolgen ontwikkelingslanden hebben
• wat ruilvoet, noodhulp en ontwikkelingshulp zijn
• hoe handel, bedrijven en koopgedrag invloed hebben op arme landen

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EC/K/3 EC/K/7 EC/K/8 EC/V/1 EC/K/6/8

WEEGFACTOR

33.33%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

120 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Periode 2

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

* **Basispakket hulpmiddelen**
* **Verklarende woordenboeken**

Engels / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Engels die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Schrijfvaardigheid posteropdracht	Overig	P1	5.0%
SE02	Mondeling	Mondeling examen	SE-week 1	20.0%
SE03	Kijk/luistertoets	Digitaal examen	Periode 2	10.0%
SE04	Grammatica en examenidioom.	Schriftelijk examen	SE-week 2	15.0%
Totale weging dit jaar				**50.0%**

Engels / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - Schrijfvaardigheid posteropdracht

P1 | Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

-De leerling kan: aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte.
- De hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven.
- De betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven.
- Gegevens uit één of meer teksten met elkaar vergelijken en daaruit conclusies trekken.
- Verbanden tussen delen van een tekst aangeven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EN/K/2 | EN/K/4/4a | EN/K/4/4b | EN/K/4/4c | EN/K/4/4d

WEEGFACTOR

5.0%

TYPE TOETS

Overig

TOETSINGSVORM

Poster (POS)

TIJDSDUUR

4 uren

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen
- Woordenboeken naar doeltaal

SE02 - Mondeling

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

In tweetallen een gesprek voeren over jezelf en je toekomstplannen.
De leerling kan:
- Adequaat reageren in veelvoorkomende sociale contacten, zoals begroeten.
- Informatie geven en vragen.
- Naar een mening/oordeel vragen en een mening/oordeel geven.
- Uitdrukking geven aan en vragen naar (persoonlijke) gevoelens.
- Een persoon, object of gebeurtenis, ook in het verleden en de toekomst, beschrijven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EN/K/1 | EN/K/2 | EN/K/3 | EN/K/6

WEEGFACTOR

20.0%

TYPE TOETS

Mondeling examen

TOETSINGSVORM

Mondeling (MON)

TIJDSDUUR

15 minuten

Engels / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE03 - Kijk/luistertoets

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

De leerling kan:
-Aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte.
- De hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven.
- De betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven.
- Anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EN/K/2 EN/K/5

WEEGFACTOR
10.0%

TYPE TOETS
Digitaal examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

SE04 - Grammatica en examenidioom.

SE-week 2

Schooleigen examenmateriaal

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kent:
De werkwoordstijden verleden, heden en toekomst.
De examenwoordenlijst.
De lijst met onregelmatige werkwoorden.

WEEGFACTOR
15.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
* Basispakket hulpmiddelen

Geschiedenis / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Geschiedenis die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Historisch overzicht - deel 1	Schriftelijk examen	SE-week 1	25.0%
SE02	Historisch overzicht - deel 2	Schriftelijk examen	SE-week 2	25.0%
Totale weging dit jaar				**50.0%**

Geschiedenis / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - Historisch overzicht - deel 1

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kan de oorzaken, belangrijkste gebeurtenissen en gevolgen van politieke, economische en sociale ontwikkelingen in Nederland en de wereld tussen 1848 en 1939 beschrijven en verklaren.
Je kan historische bronnen gebruiken om een beeld te vormen van de invloed van deze ontwikkelingen op het dagelijks leven en de samenleving.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

GS/K/3 GS/K/5/7

WEEGFACTOR

25.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

100 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

* Basispakket hulpmiddelen
* Verklarende woordenboeken

SE02 - Historisch overzicht - deel 2

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kan de oorzaken, belangrijkste gebeurtenissen en gevolgen van de Tweede Wereldoorlog, de Koude Oorlog en de overgang naar de 21e eeuw beschrijven en verklaren.
Je kan historische bronnen gebruiken om een beeld te vormen van de invloed van deze ontwikkelingen op Nederland, Europa en de wereld.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

GS/K/3

WEEGFACTOR

25.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

100 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

* Basispakket hulpmiddelen
* Verklarende woordenboeken

Lichamelijke opvoeding / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Lichamelijke opvoeding die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Tik- en afgooispelen	Praktische opdracht	Periode 2	10.0%
SE02	Actuele bewegingsactiviteiten	Praktische opdracht	Periode 2	10.0%
SE03	Bewegen en regelen	Praktische opdracht	Schooljaar	10.0%
SE04	Slag- en loopspel	Praktische opdracht	Periode 1	7.5%
SE05	Doelspel 1 Hockey	Praktische opdracht	Periode 1	5.0%
SE06	Doelspel 2 Voetbal	Praktische opdracht	Periode 1	5.0%
SE07	Doelspel 3 Basketbal	Praktische opdracht	Periode 2	5.0%
Totale weging dit jaar				**52.5%**

Lichamelijke opvoeding / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - Tik- en afgooispelen

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Trefbal

Criteria: Je wordt beoordeeld op techniek en presentatie.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 | LO1/K/3 | LO1/K/4

WEEGFACTOR
10.0%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Overig (OV)

TIJDSDUUR
60 minuten

SE02 - Actuele bewegingsactiviteiten

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Coöperatieve samenwerkingsspelen

Criteria: Je wordt beoordeeld op samenwerking en prestatie

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/3 | LO1/K/9

WEEGFACTOR
10.0%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Overig (OV)

TIJDSDUUR
60 minuten

SE03 - Bewegen en regelen

Schooljaar

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Organisatie toernooi

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/1 | LO1/K/2 | LO1/K/3

WEEGFACTOR
10.0%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Overig (OV)

TIJDSDUUR
60 minuten

Lichamelijke opvoeding / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE04 - Slag- en loopspel

Periode 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Softbal

Criteria: Je wordt beoordeeld op samenwerking en prestatie

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 | LO1/K/3 | LO1/K/4

WEEGFACTOR

7.5%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

60 minuten

SE05 - Doelspel 1 Hockey

Periode 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Hockey

Criteria: Je wordt beoordeeld op samenwerking en prestatie

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 | LO1/K/3 | LO1/K/4

WEEGFACTOR

5.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

30 minuten

Lichamelijke opvoeding / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE06 - Doelspel 2 Voetbal

Periode 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Voetbal

Criteria: Je wordt beoordeeld op samenwerking en prestatie

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 | LO1/K/3 | LO1/K/4

WEEGFACTOR

5.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

30 minuten

SE07 - Doelspel 3 Basketbal

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Basketbal

Criteria: Je wordt beoordeeld op samenwerking en prestatie

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 | LO1/K/3 | LO1/K/4

WEEGFACTOR

5.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

30 minuten

Maatschappijleer / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Maatschappijleer die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	SE H1, H3 H6 & H7	Schriftelijk examen	SE-week1	30.0%
SE02	PO Media	Praktische opdracht	Periode 1	15.0%
SE03	PO Rechtszaak	Praktische opdracht	Periode 2	25.0%
SE04	SE H4 Politiek en H8 Werk	Schriftelijk examen	SE-week2	30.0%
Totale weging dit jaar				**100.0%**

Maatschappijleer / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - SE H1, H3 H6 & H7

SE-week1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je moet de stof van hoofdstuk 1 Wat is maatschappijleer? en hoofdstuk 3 Cultuur & Identiteit, hoofdstuk 6 Nederland & de wereld en hoofdstuk 7 Pluriforme Samenleving kennen en kunnen toepassen in een schriftelijke toets met actuele voorbeelden.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/4/5a ML1/K/4/5b ML1/K/4/5c ML1/K/5/7a ML1/K/5/7b ML1/K/5/7c ML1/K/7/11a ML1/K/7/11b ML1/K/7/11c ML1/K/7/11d

WEEGFACTOR

30.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen
- Verklarende woordenboeken

SE02 - PO Media

Periode 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je maakt de verwerkingsopdracht bij het bezoek aan museum Beeld & Geluid.
Opdracht en rubric zijn te vinden in de teamsmap.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3

WEEGFACTOR

15.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

10 uren

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen
- Verklarende woordenboeken

Maatschappijleer / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE03 - PO Rechtszaak

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Leerlingen spelen een zelfgeschreven rechtszaak na en leveren hierbij een dossier in. Bij het maken van dit dossier maken ze gebruik van H5 rechtsstaat uit de methode. Opdracht en rubric zijn te vinden in de teamsmap.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/6/9a ML1/K/6/9b

WEEGFACTOR

25.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

10 uren

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

* Basispakket hulpmiddelen
* Verklarende woordenboeken

SE04 - SE H4 Politiek en H8 Werk

SE-week2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je moet de stof van hoofdstuk 4 Politiek en hoofdstuk 8 Werk kennen en kunnen toepassen in een schriftelijke toets met actuele voorbeelden.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/5/7a ML1/K/5/7b ML1/K/5/7c ML1/K/6/9a ML1/K/6/9b ML1/K/6/9c

WEEGFACTOR

30.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

* Basispakket hulpmiddelen
* Verklarende woordenboeken

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Natuur- en scheikunde 1 die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Elektrische en energie	Praktische opdracht	SE-week 1	25.0%
SE02	Krachten	Schriftelijk examen	SE-week 2	25.0%
Totale weging dit jaar				**50.0%**

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - Elektrische en energie

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Rt = Rv
np/ns = Up/Us
C = I x t

Verbranden en verwarmen
1) het proces van verbranding beschrijven.
- brandstof + zuurstof --> koolstofdioxide + water

2) de verspreiding en isolatie van warmte verklaren en toepassen.
- geleiding, straling en stroming
- isoleren

3) De manier van opwekken van elektrische energie en de gevolgen ervan beschrijven
- verontreinigingen (lucht, water en grond)

4) het omzetten van energie
- alle soorten energie kunnen benoemen
- verbrandingswarmte
- rendement
- wet van behoud van energie

5) formules
Kelvin = graden Celsius + 273
Ebew = 0.5 x m x v*2
Ez = m x g x h
Eel = P x t
n = Eaf/Eop = Paf/Pop

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NASK1/V/4 NASK1/K/3/3e NASK1/K/3/4a NASK1/K/3/4b NASK1/K/3/4c NASK1/K/3/4d NASK1/K/3/4e NASK1/K/5/8a NASK1/K/5/8b NASK1/K/5/8c NASK1/K/6/10a NASK1/K/6/10b NASK1/K/6/10c

WEEGFACTOR
25.0%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Overig (OV)

TIJDSDUUR
120 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Informatieboeken NASK 1 en 2**

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE02 - Krachten

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Constructies:
1) in constructies krachten onderscheiden
- spankracht, veerkracht, zwaartekracht, normaalkracht, tegenwerkende kracht, enz

2) in constructies krachten ontbinden, samenstellen en berekenen
- parallellogram methode

3) De plaats van het massamiddelpunt bepalen
- verschillende platte vormen en 3D vormen

4) berekeningen uitvoeren met de hefboomwet

5) formules
Fz = m x g
M = F x l
Mlinksom = Mrechtsom

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NASK1/V/2 NASK1/V/3 NASK1/K/3/3e NASK1/K/3/4a NASK1/K/3/4b NASK1/K/3/4c NASK1/K/3/4d NASK1/K/3/4e

WEEGFACTOR

25.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

120 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen
- Informatieboeken NASK 1 en 2

Nederlands / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Nederlands die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Boekenvlog/boekendoos	Praktische opdracht	Periode 1	10.0%
SE02	Taalverzorging	Schriftelijk examen	SE-week 1	10.0%
SE03	Kijk- en luistervaardigheid	Digitaal examen	Periode 2	20.0%
SE04	Lezen	Schriftelijk examen	SE-week 2	20.0%
Totale weging dit jaar				**60.0%**

Nederlands / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - Boekenvlog/boekendoos

Periode 1 | Schoolexamen (SE) | Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je krijgt een boekproeverij in de klas en oriënteert je op diverse boeken. Je leest een zelfgekozen boek uit een schoolselectie. Er wordt tijdens de lessen Nederlands gelezen. Vervolgens krijg je de keuze om een vlog te maken of een boekendoos.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NE/K/8

WEEGFACTOR
10.0%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Overig (OV)

TIJDSDUUR
3 uren

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
* Basispakket hulpmiddelen

SE02 - Taalverzorging

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Spelling en grammatica gebaseerd op lesstof uit Talent H1 t/m 3
Leerdoelen:
Je kunt zinsdelen en woordsoorten benoemen in zinnen.
Je kunt (werk)woorden spellen op de juiste manier.
Je kunt hoofdletters en leestekens op de juiste manier toepassen.
Je kunt teksten verbeteren op taalgebruik.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NE/K/3

WEEGFACTOR
10.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
* Basispakket hulpmiddelen

Nederlands / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE03 - Kijk- en luistervaardigheid

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Cito kijk- en luistertoets. De toets bestaat uit de toetsonderdelen: tekstbegrip, fictie, kritisch kijken en luisteren. De toets wordt digitaal afgenomen. De voorbereiding vindt plaats met behulp van de hoofdstukken ‘kijken- en luisteren’ uit Talent, ook kunnen leerlingen aan de slag met oefenmateriaal in Woots.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NE/K/4

WEEGFACTOR

20.0%

TYPE TOETS

Digitaal examen

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

120 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen

SE04 - Lezen

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Leerdoelen: je kunt verschillende soorten teksten begrijpen. Je kunt vragen beantwoorden bij een tekst.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NE/K/6/6a NE/K/6/6b NE/K/6/6c NE/K/6/6e NE/K/6/6f NE/K/6/6h NE/K/6/6i

WEEGFACTOR

20.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen
- Verklarende woordenboeken

Rekenen / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Rekenen die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	+ - x : 1/2 %	Schriftelijk examen	Schooljaar	25.0%
SE02	omtrek, oppervlakte, inhoud	Schriftelijk examen	Schooljaar	25.0%
SE03	Tijd, schaal, snelheid.	Schriftelijk examen	Schooljaar	25.0%
SE04	Verhoudingen	Schriftelijk examen	Schooljaar	25.0%
Totale weging dit jaar				**100.0%**

Rekenen / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - + - x : 1/2 %

Schooljaar | Schooleigen examenmateriaal | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Rekenen met optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, delen. Rekenen met kommagetallen. Breuken optellen en aftrekken. Rekenen met gemiddeldes, afronden en procenten

WEEGFACTOR
25.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Schooljaar

SE02 - omtrek, oppervlakte, inhoud

Schooljaar | Schooleigen examenmateriaal | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Rekenen met omtrek, oppervlakte en inhoud. Rekenen met metriek stelsel.

WEEGFACTOR
25.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Schooljaar

Rekenen / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE03 - Tijd, schaal, snelheid.

Schooljaar | Schooleigen examenmateriaal | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Rekenen met tijd, schaal en snelheid

WEEGFACTOR
25.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Schooljaar

SE04 - Verhoudingen

Schooljaar | Schooleigen examenmateriaal | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Rekenen met verhoudingen.

WEEGFACTOR
25.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Schooljaar

Wiskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Wiskunde die in Leerjaar 4 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Klik op de code van een examen om alle belangrijke details over dat examen in te zien.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Rekenen, meten, schatten & Verbanden	Schriftelijk examen	SE-week 1	30.0%
SE02	Vlakke meetkunde & Ruimtemeetkunde	Schriftelijk examen	SE-week 2	35.0%
SE03	Statistiek	Praktische opdracht	Periode 2	5.0%
Totale weging dit jaar				**70.0%**

Wiskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE01 - Rekenen, meten, schatten & Verbanden

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

De leerling kan problemen oplossen waarin verbanden tussen variabelen een rol spelen en daarbij:
- tabellen, grafieken en formules hanteren bij verschillende verbanden.
- Geschikte wiskundige modellen gebruiken.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

WI/K/2 WI/V/2 WI/V/3

WEEGFACTOR
30.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
75 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
Basispakket hulpmiddelen

SE02 - Vlakke meetkunde & Ruimtemeetkunde

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

De leerling kan voorstellingen maken, onderzoeken en interpreteren van objecten en hun plaats in de ruimte, en daarbij:
- redeneren over meetkundige figuren en deze tekenen.
- afmetingen meten, schatten en berekenen.
- meetkundige begrippen en formules, instrumenten en apparaten hanteren.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

WI/K/2 WI/V/3

WEEGFACTOR
35.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
75 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
Basispakket hulpmiddelen

Wiskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 4

SE03 - Statistiek

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

De kandidaat kan door middel van een praktische opdracht informatie verzamelen, weergeven en
analyseren met behulp van grafische voorstellingen, en daarbij:
– statistische representatievormen en een graaf hanteren
– op basis van de verwerkte informatie verwachtingen uitspreken en conclusies trekken.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

WI/K/1 WI/K/7 WI/K/8

WEEGFACTOR

5.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Verslag (VS)

TIJDSDUUR

50 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

Basispakket hulpmiddelen

Gebruikte eindtermen

Alle getoetste eindtermen voor Aardrijkskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **AK/V/1** Centraal examen

Casus Weer en klimaat: Extreme weersomstandigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Weer en Klimaat

Domein **AK/V/8** Centraal examen

Vaardigheden in samenhang

Wordt getoetst in:

- SE01 - Weer en Klimaat
- SE02 - Bevolking en ruimte
- SE03 - Water

Eindterm **AK/K/3/3.1** Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband: verschillende typen aardrijkskundige vragen herkennen en formuleren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Weer en Klimaat
- SE02 - Bevolking en ruimte
- SE03 - Water

Eindterm **AK/K/3/3.1.1b** Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband: aardrijkskundige werkwijzen toepassen.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Weer en Klimaat
- SE02 - Bevolking en ruimte
- SE03 - Water

Alle getoetste eindtermen voor Aardrijkskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **AK/K/3/3c** — Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband: gebruik maken van verschillende soorten kaarten en kaartvaardigheden, luchtfoto's en satellietbeelden.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Weer en Klimaat
- SE02 - Bevolking en ruimte
- SE03 - Water

Eindterm **AK/K/3/3d** — Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband: informatie ordenen, analyseren en daarover conclusies trekken.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Weer en Klimaat
- SE02 - Bevolking en ruimte
- SE03 - Water

Eindterm **AK/K/3/3f** — Schoolexamen

De kandidaat kan een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband: een standpunt innemen en beargumenteren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Weer en Klimaat
- SE02 - Bevolking en ruimte
- SE03 - Water

Eindterm **AK/K/4/5** — Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan Weer en klimaat, klimaatverandering en klimaatbeleid van Nederland en een contrasterende regio elders in Europa beschrijven en verklaren en de situatie in beide gebieden vergelijken.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Weer en Klimaat

Alle getoetste eindtermen voor Aardrijkskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **AK/K/4/6** — Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan Weer en klimaat, klimaatverandering en klimaatbeleid in een buiten-Europese macroregio beschrijven en verklaren

Wordt getoetst in:

- SE01 - Weer en Klimaat

Domein **AK/K/1** — Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE02 - Bevolking en ruimte

Domein **AK/V/5** — Centraal examen

Casus Bevolking en ruimte: Bevolking en ruimte in grootstedelijke gebieden

Wordt getoetst in:

- SE02 - Bevolking en ruimte

Eindterm **AK/K/8/17** — Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan de bevolkingsontwikkeling en het ruimtegebruik in Nederland en een contrasterende regio elders in Europa beschrijven en verklaren en de situatie in beide gebieden vergelijken.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Bevolking en ruimte

Eindterm **AK/K/8/18** — Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan de bevolkingsontwikkeling en het ruimtegebruik in een buiten-Europese macroregio beschrijven en verklaren.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Bevolking en ruimte

Domein **AK/V/3** — Centraal examen

Casus Water: Watermanagement

Wordt getoetst in:

- SE03 - Water

Alle getoetste eindtermen voor Aardrijkskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **AK/K/6/11** Centraal examen

De kandidaat kan de herkomst, het voorkomen, de kwaliteit en het gebruik van water in Nederland beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van water en de effecten ervan beschrijven.

Wordt getoetst in:

- SE03 - Water

Eindterm **AK/K/6/12** Centraal examen

De kandidaat kan de herkomst, het voorkomen, de kwaliteit en het gebruik van water in een buiten-Europese macroregio en een contrasterende macroregio elders in de wereld beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van water en de effecten ervan beschrijven en de situatie in beide gebieden vergelijken.

Wordt getoetst in:

- SE03 - Water

Domein **AK/K/3** Schoolexamen en centraal examen

Leervaardigheden in het vak aardrijkskunde

Wordt getoetst in:

- SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

Eindterm **AK/K/4/4** Schoolexamen

De kandidaat kan het weer en klimaat in de eigen regio beschrijven en verklaren.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

Eindterm **AK/K/6/10** Schoolexamen

De kandidaat kan het gebruik van water in de eigen regio beschrijven en verklaren en maatregelen voor duurzamer gebruik van water beschrijven

Wordt getoetst in:

- SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

Alle getoetste eindtermen voor Aardrijkskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **AK/K/8/16** Schoolexamen

De kandidaat kan de bevolkingsontwikkeling en het ruimtegebruik in de eigen regio beschrijven en verklaren.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

Alle getoetste eindtermen voor Beeldend -tekenen

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **BV/K/1** Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Domein **BV/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Domein **BV/K/4** Schoolexamen

Beeldend werk, productief

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Domein **BV/K/5** Schoolexamen

Werkproces, productief

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Domein **BV/K/6** Schoolexamen

Middelen, productief

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Alle getoetste eindtermen voor Beeldend -tekenen

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **BV/K/7** Schoolexamen

Beschouwen - eigen werk, reflectief

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Domein **BV/V/2** Schoolexamen

Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Domein **BV/V/3** Centraal examen

Vaardigheden in samenhang

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Eindterm **BV/V/1/11** Centraal examen

De kandidaat kan naar aanleiding van een eigen probleemstelling - autonoom en toegepast - beeldend werk maken.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Eindterm **BV/V/1/12** Centraal examen

De kandidaat kan deze probleemstelling verkennen, analyseren, oplossen en uitvoeren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Alle getoetste eindtermen voor Beeldend -tekenen

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **BV/V/1/13** Centraal examen

De kandidaat kan een werkplan opstellen, bewaken en uitvoeren, zijn werkproces vastleggen, ordenen en presenteren en er op reflecteren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Eindterm **BV/V/1/14** Centraal examen

De kandidaat kan aspecten van de voorstelling en vormgeving zó gebruiken dat ze een bijdrage leveren aan de zeggingskracht van het eigen beeldend werk.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Praktische Opdracht De Stad
- SE03 - Praktische Opdracht Macht of Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Domein **BV/K/3** Centraal examen

Leervaardigheden in de beeldende vakken

Wordt getoetst in:

- SE02 - Kunstbeschouwing De Stad
- SE04 - Kunstbeschouwing Macht en Reizen
- SE05 - Praktische Opdracht Eigen Thema

Domein **BV/K/8** Centraal examen

Beschouwen - werk van anderen, reflectief

Wordt getoetst in:

- SE02 - Kunstbeschouwing De Stad
- SE04 - Kunstbeschouwing Macht en Reizen

Alle getoetste eindtermen voor Biologie

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **BIO/K/1** — Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE01 - Excursie Beekse Bergen en wetenschappelijk verslag
- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Domein **BIO/K/2** — Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Excursie Beekse Bergen en wetenschappelijk verslag
- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Domein **BIO/K/3** — Centraal examen

Leervaardigheden in het vak biologie

Wordt getoetst in:

- SE01 - Excursie Beekse Bergen en wetenschappelijk verslag
- SE02 - Regeling en zintuigen
- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Domein **BIO/V/3** — Centraal examen

Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE01 - Excursie Beekse Bergen en wetenschappelijk verslag

Domein **BIO/V/4** — Centraal examen

Vaardigheden in samenhang

Wordt getoetst in:

- SE01 - Excursie Beekse Bergen en wetenschappelijk verslag

Domein **BIO/V/2** — Centraal examen

Gedrag bij mens en dier

Wordt getoetst in:

- SE01 - Excursie Beekse Bergen en wetenschappelijk verslag

Alle getoetste eindtermen voor Biologie

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **BIO/K/11/16b** — Centraal examen

De kandidaat kan beschrijven welke relatie er is tussen gedrag en inwendige en uitwendige prikkels.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Regeling en zintuigen
- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Domein **BIO/K/9** — Centraal examen

Het lichaam in stand houden: voeding en genotmiddelen, energie, transport en uitscheiding

Wordt getoetst in:

- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Domein **BIO/K/10** — Schoolexamen

Bescherming

Wordt getoetst in:

- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Domein **BIO/V/1** — Centraal examen

Bescherming en antistoffen

Wordt getoetst in:

- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Eindterm **BIO/K/4/5b** — Centraal examen

De kandidaat kan toelichten dat een organisme als een geheel beschouwd kan worden waarbij voor instandhouding en gezondheid van het organisme processen in onderlinge samenhang plaatsvinden.

Wordt getoetst in:

- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Eindterm **BIO/K/5/7** — Schoolexamen

De kandidaat kan de rol van schimmels en bacteriën in het milieu en de biotechnologie noemen en toelichten.

Wordt getoetst in:

- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Alle getoetste eindtermen voor Biologie

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **BIO/K/6/9b** Centraal examen

De kandidaat kan de relaties noemen en toelichten die ze onderling en met hun omgeving hebben.

Wordt getoetst in:

- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Eindterm **BIO/K/7/10a** Schoolexamen

De kandidaat kan toelichten dat de mens voor voedsel, water, zuurstof, grondstoffen, energie, voedselproductie en recreatie van ecosystemen afhankelijk is

Wordt getoetst in:

- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Eindterm **BIO/K/4/5a** Centraal examen

De kandidaat kan kenmerkende eigenschappen van cellen noemen, de samenstellende delen daarvan beschrijven, en de meest voorkomende organisatieniveaus binnen organismen noemen en beschrijven

Wordt getoetst in:

- SE03 - Voeding & vertering, transport & afweer en gaswisseling en uitscheiding

Alle getoetste eindtermen voor Duits

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **DU/K/2** — Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid
- SE02 - Kijk- en luistervaardigheid
- SE03 - Gespreksvaardigheid

Domein **DU/K/3** — Centraal examen

Leervaardigheden in de Moderne Vreemde Talen

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid
- SE03 - Gespreksvaardigheid

Domein **DU/K/7** — Schoolexamen en centraal examen

Schrijfvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid

Domein **DU/V/4** — Schoolexamen

Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid

Domein **DU/K/5** — Schoolexamen en centraal examen

Luister- en kijkvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE02 - Kijk- en luistervaardigheid

Domein **DU/K/1** — Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE03 - Gespreksvaardigheid

Alle getoetste eindtermen voor Duits

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **DU/K/6** Schoolexamen

Gespreksvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE03 - Gespreksvaardigheid

Alle getoetste eindtermen voor Economie

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **EC/K/1** — Schoolexamen en centraal examen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE01 - Hoofdstuk 1 tm Hoofdstuk 4

Domein **EC/K/3** — Schoolexamen en centraal examen

Leervaardigheden in het vak economie

Wordt getoetst in:

- SE01 - Hoofdstuk 1 tm Hoofdstuk 4
- SE02 - Hoofdstuk 5 tm Hoofdstuk 8

Domein **EC/K/4A** — Schoolexamen en centraal examen

Consumptie

Wordt getoetst in:

- SE01 - Hoofdstuk 1 tm Hoofdstuk 4

Domein **EC/K/4B** — Schoolexamen en centraal examen

Consumptie en consumentenorganisaties

Wordt getoetst in:

- SE01 - Hoofdstuk 1 tm Hoofdstuk 4

Domein **EC/K/5A** — Schoolexamen en centraal examen

Arbeid en productie

Wordt getoetst in:

- SE01 - Hoofdstuk 1 tm Hoofdstuk 4

Domein **EC/K/5B** — Schoolexamen en centraal examen

Arbeid en bedrijfsleven

Wordt getoetst in:

- SE01 - Hoofdstuk 1 tm Hoofdstuk 4

Alle getoetste eindtermen voor Economie

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **EC/K/7** Schoolexamen en centraal examen

Internationale ontwikkelingen

Wordt getoetst in:

- SE02 - Hoofdstuk 5 tm Hoofdstuk 8

Domein **EC/K/8** Schoolexamen en centraal examen

Natuur en milieu

Wordt getoetst in:

- SE02 - Hoofdstuk 5 tm Hoofdstuk 8

Domein **EC/V/1** Schoolexamen en centraal examen

Verrijkingsstof

Wordt getoetst in:

- SE02 - Hoofdstuk 5 tm Hoofdstuk 8

Eindterm **EC/K/6/8** Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat heeft inzicht in de sociale, economische en financiële functies van de overheid en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Hoofdstuk 5 tm Hoofdstuk 8

Alle getoetste eindtermen voor Engels

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **EN/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid posteropdracht
- SE02 - Mondeling
- SE03 - Kijk/luistertoets

Eindterm **EN/K/4/4a** Centraal examen

De kandidaat kan aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid posteropdracht

Eindterm **EN/K/4/4b** Centraal examen

De kandidaat kan de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid posteropdracht

Eindterm **EN/K/4/4c** Centraal examen

De kandidaat kan de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid posteropdracht

Eindterm **EN/K/4/4d** Centraal examen

De kandidaat kan gegevens uit één of meer teksten met elkaar vergelijken en daaruit conclusies trekken.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid posteropdracht

Domein **EN/K/1** Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE02 - Mondeling

Alle getoetste eindtermen voor Engels

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **EN/K/3** Centraal examen

Leervaardigheden in de Moderne Vreemde Talen

Wordt getoetst in:

- SE02 - Mondeling

Domein **EN/K/6** Schoolexamen

Gespreksvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE02 - Mondeling

Domein **EN/K/5** Schoolexamen en centraal examen

Luister- en kijkvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE03 - Kijk/luistertoets

Alle getoetste eindtermen voor Geschiedenis

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **GS/K/3** Centraal examen

Leervaardigheden in het vak geschiedenis en staatsinrichting

Wordt getoetst in:

- SE01 - Historisch overzicht - deel 1
- SE02 - Historisch overzicht - deel 2

Eindterm **GS/K/5/7** Centraal examen

De kandidaat kan herkennen en beschrijven hoe de Nederlandse rechtsstaat/staatsinrichting zich vanaf 1848 tot nu ontwikkeld heeft en deze ontwikkelingen in verband brengen met belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen in de Nederlandse geschiedenis vanaf 1848.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Historisch overzicht - deel 1

Alle getoetste eindtermen voor Lichamelijke opvoeding

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **LO1/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Tik- en afgooispelen
- SE03 - Bewegen en regelen
- SE04 - Slag- en loopspel
- SE05 - Doelspel 1 Hockey
- SE06 - Doelspel 2 Voetbal
- SE07 - Doelspel 3 Basketbal

Domein **LO1/K/3** Schoolexamen

Leervaardigheden in het vak lichamelijke opvoeding

Wordt getoetst in:

- SE01 - Tik- en afgooispelen
- SE02 - Actuele bewegingsactiviteiten
- SE03 - Bewegen en regelen
- SE04 - Slag- en loopspel
- SE05 - Doelspel 1 Hockey
- SE06 - Doelspel 2 Voetbal
- SE07 - Doelspel 3 Basketbal

Domein **LO1/K/4** Schoolexamen

Spel

Wordt getoetst in:

- SE01 - Tik- en afgooispelen
- SE04 - Slag- en loopspel
- SE05 - Doelspel 1 Hockey
- SE06 - Doelspel 2 Voetbal
- SE07 - Doelspel 3 Basketbal

Domein **LO1/K/9** Schoolexamen

Actuele bewegingsactiviteiten

Wordt getoetst in:

- SE02 - Actuele bewegingsactiviteiten

Alle getoetste eindtermen voor Lichamelijke opvoeding

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **LO1/K/1** Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE03 - Bewegen en regelen

Alle getoetste eindtermen voor Maatschappijleer

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **ML1/K/1** Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7
- SE02 - PO Media
- SE03 - PO Rechtszaak
- SE04 - SE H4 Politiek en H8 Werk

Domein **ML1/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7
- SE02 - PO Media
- SE03 - PO Rechtszaak
- SE04 - SE H4 Politiek en H8 Werk

Domein **ML1/K/3** Schoolexamen

Leervaardigheden in het vak maatschappijleer

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7
- SE02 - PO Media
- SE03 - PO Rechtszaak
- SE04 - SE H4 Politiek en H8 Werk

Eindterm **ML1/K/4/5a** Schoolexamen

De kandidaat kan beschrijven hoe een mens zich ontwikkelt tot lid van de samenleving en de invloed van het socialisatieproces herkennen en beschrijven;

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7

Eindterm **ML1/K/4/5b** Schoolexamen

De kandidaat kan uitleggen dat mensen bij een subcultuur (willen) horen en dat elke subcultuur invloed heefet op het gedrag en socialisatieproces;

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7

Alle getoetste eindtermen voor Maatschappijleer

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **ML1/K/4/5c** Schoolexamen

De kandidaat kan de rol van onderwijs (als socialiserende instantie) beschrijven in de ontwikkeling van een mens als lid van de samenleving.

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7

Eindterm **ML1/K/5/7a** Schoolexamen

De kandidaat kan met voorbeelden beschrijven wat sociale verschillen zijn en hoe die veroorzaakt worden, en beschrijven/uitleggen hoe de plaats van een mens op de maatschappelijke ladder kan veranderen (sociale mobiliteit);

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7
- SE04 - SE H4 Politiek en H8 Werk

Eindterm **ML1/K/5/7b** Schoolexamen

De kandidaat kan beschrijven en uitleggen dat mensen vanuit hun maatschappelijke posities belangen hebben en hoe daardoor conflicten kunnen ontstaan;

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7
- SE04 - SE H4 Politiek en H8 Werk

Eindterm **ML1/K/5/7c** Schoolexamen

De kandidaat kan overheidsbeleid ten aanzien van sociale ongelijkheid beschrijven en verklaren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7
- SE04 - SE H4 Politiek en H8 Werk

Eindterm **ML1/K/7/11a** Schoolexamen

De kandidaat kan aangeven dat selectieve waarneming een rol speelt in het proces van beeld- en meningsvorming;

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7

Alle getoetste eindtermen voor Maatschappijleer

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **ML1/K/7/11b** Schoolexamen

De kandidaat kan beschrijven hoe men uitingen van vooroordelen en discriminatie tegemoet kan treden vanuit het beginsel van gelijkwaardigheid en respect;

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7

Eindterm **ML1/K/7/11c** Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan uitingen van vooroordelen en beeldvorming ten aanzien van mannen en vrouwen in de samenleving herkennen en benoemen

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7

Eindterm **ML1/K/7/11d** Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan van een bepaald sociaal probleem beschrijven hoe de beeldvorming erover tot stand komt/gekomen is.

Wordt getoetst in:

- SE01 - SE H1, H3 H6 & H7

Eindterm **ML1/K/6/9a** Schoolexamen

De kandidaat kan vormen van macht en machtsmiddelen herkennen, beschrijven en verklaren

Wordt getoetst in:

- SE03 - PO Rechtszaak
- SE04 - SE H4 Politiek en H8 Werk

Eindterm **ML1/K/6/9b** Schoolexamen

De kandidaat kan beschrijven en uitleggen hoe regels het samenleven van mensen mogelijk maken

Wordt getoetst in:

- SE03 - PO Rechtszaak
- SE04 - SE H4 Politiek en H8 Werk

Alle getoetste eindtermen voor Maatschappijleer

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **ML1/K/6/9c** Schoolexamen

De kandidaat kan beschrijven en uitleggen welke mogelijkheden burgers hebben om invloed uit te oefenen op de politiek, en kenmerken van een parlementaire democratie noemen, herkennen en toelichten.

Wordt getoetst in:

- SE04 - SE H4 Politiek en H8 Werk

Alle getoetste eindtermen voor Natuur- en scheikunde 1

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **NASK1/V/4** Centraal examen

Vaardigheden in samenhang

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie

Eindterm **NASK1/K/3/3e** Centraal examen

De kandidaat kan een onderzoek doen en een ontwerpproces uitvoeren en evalueren, daarbij ook rekening houdend met de veiligheid.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie
- SE02 - Krachten

Eindterm **NASK1/K/3/4a** Centraal examen

De kandidaat kan rekenvaardigheden toepassen

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie
- SE02 - Krachten

Eindterm **NASK1/K/3/4b** Centraal examen

De kandidaat kan natuurkundige grootheden hanteren en met behulp van formules daarmee berekeningen uitvoeren en redeneringen opzetten

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie
- SE02 - Krachten

Eindterm **NASK1/K/3/4c** Centraal examen

De kandidaat kan natuurkundige apparatuur gebruiken, daarmee experimenten uitvoeren en de resultaten interpreteren

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie
- SE02 - Krachten

Alle getoetste eindtermen voor Natuur- en scheikunde 1

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **NASK1/K/3/4d** Centraal examen

De kandidaat kan de computer gebruiken om met meetprogramma's experimenten uit te voeren en te interpreteren, om met applets en simulaties onderzoek te doen en om natuurkundige informatie te selecteren en te verwerken

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie
- SE02 - Krachten

Eindterm **NASK1/K/3/4e** Centraal examen

De kandidaat kan een onderzoek doen en een ontwerpproces uitvoeren en evalueren, daarbij ook rekening houdend met de veiligheid.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie
- SE02 - Krachten

Eindterm **NASK1/K/5/8a** Centraal examen

De kandidaat kan elektrische schakelingen ontwerpen en analyseren en hierover berekeningen uitvoeren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie

Eindterm **NASK1/K/5/8b** Centraal examen

De kandidaat kan beveiligingen voor elektriciteit verklaren en toepassen en keuzes tussen verschillende apparaten beargumenteren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie

Eindterm **NASK1/K/5/8c** Centraal examen

De kandidaat kan de werking van de dynamo en de transformator beschrijven met begrippen uit het magnetisme.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie

Alle getoetste eindtermen voor Natuur- en scheikunde 1

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **NASK1/K/6/10a** Centraal examen

De kandidaat kan het proces van verbranden beschrijven en de verspreiding en isolatie van warmte verklaren en toepassen

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie

Eindterm **NASK1/K/6/10b** Centraal examen

De kandidaat kan de manieren van opwekking van elektrische energie en de gevolgen ervan beschrijven

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie

Eindterm **NASK1/K/6/10c** Centraal examen

De kandidaat kan het omzetten van energie van de ene vorm in de andere vorm beschrijven en hierover berekeningen uitvoeren

Wordt getoetst in:

- SE01 - Elektrische en energie

Domein **NASK1/V/2** Centraal examen

Constructies

Wordt getoetst in:

- SE02 - Krachten

Domein **NASK1/V/3** Schoolexamen

Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE02 - Krachten

Alle getoetste eindtermen voor Nederlands

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **NE/K/8** Schoolexamen

Fictie

Wordt getoetst in:

- SE01 - Boekenvlog/boekendoos

Domein **NE/K/3** Centraal examen

Leervaardigheden in het vak Nederlands

Wordt getoetst in:

- SE02 - Taalverzorging

Domein **NE/K/4** Centraal examen

Luister- en kijkvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE03 - Kijk- en luistervaardigheid

Eindterm **NE/K/6/6a** Centraal examen

De kandidaat kan leesstrategieën hanteren.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Lezen

Eindterm **NE/K/6/6b** Centraal examen

De kandidaat kan compenserende strategieën kiezen en hanteren.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Lezen

Eindterm **NE/K/6/6c** Centraal examen

De kandidaat kan functie van beeld en opmaak in een tekst herkennen.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Lezen

Alle getoetste eindtermen voor Nederlands

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **NE/K/6/6e** — Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan het schrijfdoel van de auteur aangeven en de talige middelen die hij hanteert om dit doel te bereiken.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Lezen

Eindterm **NE/K/6/6f** — Centraal examen

De kandidaat kan een tekst indelen in betekenisvolle eenheden en de relaties tussen die eenheden benoemen.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Lezen

Eindterm **NE/K/6/6h** — Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan het hoofdonderwerp en de hoofdgedachte van een tekst aangeven en een samenvatting geven.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Lezen

Eindterm **NE/K/6/6i** — Centraal examen

De kandidaat kan een oordeel geven over de tekst en dit oordeel toelichten.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Lezen

Alle getoetste eindtermen voor Wiskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **WI/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Rekenen, meten, schatten & Verbanden
- SE02 - Vlakke meetkunde & Ruimtemeetkunde

Domein **WI/V/2** Schoolexamen

Verrijkingsopdrachten

Wordt getoetst in:

- SE01 - Rekenen, meten, schatten & Verbanden

Domein **WI/V/3** Schoolexamen

Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE01 - Rekenen, meten, schatten & Verbanden
- SE02 - Vlakke meetkunde & Ruimtemeetkunde

Domein **WI/K/1** Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE03 - Statistiek

Domein **WI/K/7** Schoolexamen

Informatieverwerking, statistiek

Wordt getoetst in:

- SE03 - Statistiek

Domein **WI/K/8** Schoolexamen

Geïntegreerde Wiskundige Activiteiten

Wordt getoetst in:

- SE03 - Statistiek

BIJLAGE 2 • PAGINA 76

Toegestane hulpmiddelen

Alle toegestane hulpmiddelen

Hieronder vind je een overzicht van alle toegestane hulpmiddelen die binnen dit PTA gebruikt mogen worden tijdens examens. Let op: kijk bij je specifieke examen welke hulpmiddelen toegestaan zijn voor dat examen. Voor meer informatie over de officiële toegestane hulpmiddelen verwijzen we je graag naar **Examenblad**.

Basispakket hulpmiddelen

Alle leerwegen | Alle vakken

Basispakket van hulpmiddelen, bestaande uit:
- Schrijfmateriaal incl. millimeterpapier.
- Tekenpotlood.
- Blauw en rood kleurpotlood.
- Liniaal met millimeterverdeling.
- Passer.
- Nietmachine.
- Geometrische driehoek.
- Vlakgum.
- Rekenmachine met basisbewerkingen.
- Computer als schrijfgerei.

Informatieboeken NASK 1 en 2

Alle leerwegen VMBO | NASK 1, NASK 2

Door het CvTE goedgekeurd informatiemateriaal. Relevante informatieboeken:
- Voor BB: Binas VMBO-basis, informatieboek NASK 1 (2e editie).
- Voor KB en GL/TL: BINAS VMBO-kgt, informatieboek voor NASK 1 en NASK 2 (2e editie).

Verklarende woordenboeken

Alle leerwegen | Alle centrale examens

- Eendelig verklarend woordenboek Nederlands
- Woordenboek Nederlands-thuistaal en/of thuistaal-Nederlands.

Enkel 1 van de 2 bovenstaande opties is toegestaan.

Woordenboeken naar doeltaal

Alle leerwegen | Fries, moderne vreemde talen

Woordenboek naar en van de doeltaal;
Bij Engels (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels.